

J. Újváry Zsuzsanna

Egyetemes életmódtörténet, 1500-1800
Szemináriumi témák és szakirodalom:

Minden témához alap szakirodalomként:

1. Fernand Braudel: Anyagi kultúra, gazdaság és kapitalizmus XV-XVIII. század. Gondolat, Bp., 1985.
2. Norbert Elias: A civilizáció folyamata, Gondolat, Bp., 1987.
3. Diederiks: Nyugat-európai gazdaság- és társadalomtörténet. Osiris, Bp., 1995.
4. Daniel Roche: A History of Everyday Things. Cambridge, 1994.
5. Richard van Dülmen: Kultur und Alltag in der Frühen Neuzeit. I-II-III. München, 1999. (3).
6. Livi-Bacci, Massimo: A világ népességének rövid története. Osiris, Bp., 1999.

I. Egészségügy; járványok, lepra, pestis, szifilisz, fürdőzés

1. Roy Porter: Disease, medicine and society in England, 1550-1860. Cambridge University Press 1993 (2)
2. S. Harrison Thomson: Die Zeitalter der Renaissance
3. Gerhard Venzmer: Eine sterbende Krankheit,....
4. Karl Sudhoff: A Syphilis eredete
5. B. A. Huber: Bemerkungen über die Geschichte und Behandlung der venerischen Krankheiten.
6. Szumowski Ulászló: Az orvostudomány története bölcsészeti szempontból nézve.
7. Pólya Jenő: Az orvostudomány regénye
8. Bader Andor: A nő biológiai szerepe a társadalomban a reneszánsztól a XVIII. század végéig.
9. Siklóssy László: A magyar középkor erkölce. Bp., 1936.
10. Nancy Duin-Dr. Jenny Sutcliffe: Az orvoslás története az ősidőktől 2020-ig. Medicina, Bp., 1993.
11. Kalocsay Kálmán: Heveny fertőző betegségek. Bp., 1952.
12. Petrilla Aladár: Részletes járványtan. Bp., 1953.
13. Rácz Sámuel: A skarlátos hidegnek leírása és orvoslása. Pest, 1784.
14. Benedek István: Hügeieia. Gondolat, Bp., 1990.
15. Ralph H. Major: A világ legnagyobb járványai. Laude Kiadó, Bp., é. n.
16. Mende Balázs: Járványos mindnapok. Történeti idők betegségei. MTA Régészeti Intézet. Egyetemi jegyzet. 2000.
17. Meyer Friedman- Gerald W. Friedland: A tíz legnagyobb orvosi felfedezés. Kossuth, Bp., 2001.

18. Carlo M. Cipolla: Fighting the plague in seventeenth century Italy. Madison Press, Wisconsin, 1981.
20. Daniel Defoe: A londoni pestis, Európa, Bp., 1978.
21. Andorka Rudolf: Az európai nagy pestisjárványok. KSH. Demográfiai Füzetek. Bp., 1955/2.
22. McNeil, William: A járványok világtörténete. Osiris. Bp., 2000.
23. M. Webster: History of epidemic and pestilential diseases. New York.
24. Ruffie, Jacques-Sournia, J. Ch.: Die Seuchen in der Geschichte der Menschheit. München, 1992.
25. Vasold, Manfred: Pest, Not und schwere Plagen Seuche und Epidemien vom Mittelalter bis Heute. München. 1991.
26. Clakson, L. A.: Death, Disease and Famine in Pre-Industrial England. Mecomillan, 1990.
27. Nohl, Johannes: Der schwarze Tod. Ein Chronik der Pest, 1348 bis 1720. Potsdam, 1925.
28. Goglin, Jean Louis: Les misérables dans l'occident médiéval. Senil, 1976.
29. Cartwright, Fr. F.: A social history of medicine, London, 1977.

II. Halál, temetés, szegénység

1. Paczolay Péter: „Halál, hol a te győzelmed?” Halálszemlélet a középkorban. Világosság, 1982.
2. Lawrence Stone: The Crisis of Aristocracy....
3. Philippe Ariès: Gyermek, család, halál. Bp., 1987.
4. Alberto Tenenti: La vie et la mort à travers l'art du XVe siècle. 1983. (2)
5. Johann Huizinga: A középkor alkonya. Bp., 1982.
6. A. J. Gurevics: A középkori népi kultúra. Gondolat, Bp., 1987.
7. Norbert Elias: A civilizáció folyamata. Gondolat, Bp., 1987.
8. (Ld. a nagy összefoglaló munkákat!)

III. Család, gyermekszülés, gyermeknevelés, oktatás

1. Lawrence, Stone: The Family, Sex and Marriage in England. London, 1971. (Ld. Ismertetések II.- egyes fejezetek)
2. Pierre Goubert: La vie quotidienne des paysans français au XVIIe siècle. Paris, 1982. (Magyar nyelvű ismertetések: A házak, Paraszti szobabelső, Születés és továbbélés, A szoptatás, A paraszti házasság, Szexualitás a házasság előtt, Ld. Ismertetések II.)
3. Paul Zumthor: Hollandia hátköznapijai Rembrandt korában. Bp., 1985.
4. M. Quennel: A History of Everyday Things in England. London, 1950?
5. L. Flandrin: Familien, Sociologie-Ökonomie-Sexualität. Frankfurt am Main, 1976.
6. Philippe Ariès: Gyermek, család, halál. Bp., 1987.
7. Ruth E. Mohrmann: Volksleben in Wilster in 16 und 17 Jh. Münster, 1977. (A ház és család, A házi élet....)
8. Lyndal Roper: The Holy Household. Women and morals in reformation Augsburg.
9. A gyermekkor története. Szöveggyűjtemény. Szerk.: Vajda Zsuzsanna, Pukánszky Béla. Eötvös Kiadó, Bp., 1998.
10. Andorka Rudolf: Gyermek, család, történelem. Történeti demográfiai tanulmányok. Andorka Rudolf Társadalomtudományi Társaság, Bp., 2001.
11. Ariès, Philippe: Pour une histoire de la vie privée. 1986. De la Renaissance aux Lumières. Kiad.: R. Chartier. Paris, Senil. 3. k.

12. Ilana Krausman Ben-Amos: *Adolescence and Youth in Early Modern England*. Yale University Press, 1994. 320 pp.

IV. „Tanácsadó irodalom” Anyák tanácsai a lányaik számára, nőnevelés

1. Norbert Elias: *A civilizáció folyamata*. Gondolat. Bp., 1987.
2. Joan Wildeblood, Peter Brinson: *A Guide to English Manners and Deportment from the Thirteenth to the Nineteenth Century*. Oxford University Press, London, 1965.
3. Nancy Armstrong, Leonard Tennenhouse: *The Ideology of the Conduct, Essays on Literature and the History of Sexuality*. Methuen, New York, 1987.
4. Merry E. Wiesner: *Women and Gender in Early Modern Europe*. Cambridge University Press, Cambridge, 1993.
5. John Larsen Klein (szerk.): *Daughters, Wives and Widows. Writings by Men about Women and Marriage in England, 1500-1640*. University of Illinois Press, Chicago, 1992.
6. Kulin Katalin: *Utazás a régi Angliában. Szemelvények az Erzsébet-korabeli mindennapi élet dokumentumaiból*. Gondolat, Bp., 1964.
7. Laurence Stone: *The Family, Sex and Marriage in England, 1500-1800*. Weidenfeld and Nicolson, London, 1977.
8. Vivien Jones (szerk.): *Women in the Eighteenth Century, Constructions of Feminity*. Routledge, London, 1990.
9. G. R. Batho: *The Household Papers of Henry Percy, Ninth Earl of Northumberland (1564-1632) Offices of the Royal Historical Society*, London, 1962.

V. A nő helyzete a családban, a munkában, a nőkről alkotott vélemény

1. Lawrence Stone: *The Family, Sex and Marriage in England*. London, 1971. Id. (Ismertetések II.)
2. Bradley, Rose, M.: *The English Housewife in the Seventeenth and Eighteenth Centuries*. London, 1919. (Ismertetés van röviden: I., II. és IX. fejről)
3. Penry Williams: *Life in Tudor England*.
4. J. L. Flandrin: *Familien, Soziologie-Ökonomie-Sexualität*. Frankfurt am M., 1976.
5. Claude, Dulong: *A szerelem a XVII. században*. Bp., 1974.
6. G. Duby, M. Perrot: *Histoire des femmes en Occident. XVIe-XVIIe.s*. Paris, 1991.
7. Hannelore Sachs: *A nő a reneszánszban*. Corvina, Leipzig, 1970.
8. Ruth E. Mohrmann: *Volksleben in Wilster im 16 und 17. Jh*. Münster, 1977.
9. Wiesner, Merry E.: *Women's Work in the Changing City Economy, 1500-1650*. In: *Connecting Spheres. Women in the Western World, 1500 to the Present*, ed. by. Marilyn J. Boxer, Jean H. Quataert, Oxford University Press, New York, Oxford, 1987.
10. Kaari Utrio: *Éva lányai. Az európai nő története*. Bp., 1990.
11. Dr. Bader Andor: *A nő biológiai szerepe a társadalomban az őskortól a reneszánszig*. Medicina. Bp., 1964.
12. George Duby: *A lovag, a nő és a pap. A házasság a középkori Franciaországban*. Gondolat, Bp., 1987.
13. George Duby: *A nő a középkorban*. Corvina, Bp., 2000.
14. Emmanuel Le Roy Ladurie: *Montaillou*. Osiris. Bp., 1997.
15. Duby, George, Mandrou, Robert: *A francia civilizáció ezer éve*. Gondolat, Bp., 1975.

VI. Szerelem az újkorban

1. Johann Huizinga: A középkor alkonya. Bp. 1996.
2. Dulong, Claude: A szerelem a XVII. században. Gondolat, Bp., 1974.
3. Szabics Imre: A trubadúrok költészete. Bp. 1995.
4. Sachs, Hannelore: A nő a reneszánszban. Corvina, Bp. 1970.
5. Norbert Elias: A civilizáció folyamata. Gondolat, Bp.,
6. George Duby: A lovag, a nő és a pap. A házasság a középkori Franciaországban. Gondolat, Bp., 1987.
7. Jacques Rossiaud: Prostitúció, ifjúság és társadalom a XV. században. In: Nyilvánvaló nők. (Prostitúció, társadalom, társadalomtörténet. Szerk.: Léderer Pál. Új Mandátum, Bp., 1999.
8. Fejezetek a szexualitás történetéből. Szerk.: Oláh Tamás. Gondolat, Bp., 1986.
9. Denis de Rougemont: A szerelem és a nyugati világ. Helikon. Bp., 1998.
10. Székely András: A szerelem krónikája. Avagy az erotika kultúrtörténete. Officina Nova. Bp., 1988.
11. Ld. a Nő helyzete c. témánál felsoroltakat.

VII. Mentalitás, gondolkodásmód a kora újkorban

1. Ruth E. Mohrmann: Volksleben in Wilster im 16 und 17. Jh. Münster, 1977. (Pl. A becsület, 218-239.)
2. Meckseper, C.-Schraut, E.: Mentalität und Alltag im Spätmittelalter.
3. A. J. Gurevics: A középkori ember világképe. Gondolat, Bp., 1974.
4. A. J. Gurevics: A középkori népi kultúra. Gondolat, Bp., 1987.
5. Burke, Peter: Népi kultúra a kora újkori Európában. Bp., 1991.
6. Kulcsár Zsuzsanna: Így éltek a lovagkorban. Bp., 1967.
7. Norbert Elias: A civilizáció folyamata. Bp., 1987.(Pl. A középkori érintkezési formákról 172-185, A viselkedésváltozás problémája a reneszánszban 186-205,...)
8. **Richard van Dülmen: Kultur und Alltag in der Frühen Neuzeit. I-II-III. München, 1999 (3) – több témához is!!!**
9. **Das Fest. Eine Kulturgeschichte von der Antike bis zur Gegenwart. 1988. Kiad. Schultz.**
10. **Norbert Elias: Die höfische Gesellschaft. 1979. Darmstadt-Neuwied, Luchterhand.**
11. **J. Wilhelm: La vie quotidienne an Marais, an XVIIe s. 1966.**

VIII. Öltözködés, divat, lakáskultúra

1. Peacock, John: Nagy kosztümös könyv. Képes divattörténet az ókortól napjainkig. Bp., 1993.
2. Szilvitzky Margit: Öltözködés, divat, művészet az ókortól a 20. századig. 3 köt. Bp., 1970.
3. Kybalová-Herberová-Lamarová: Képes divattörténet az ókortól napjainkig. Bp., 1974.
4. Broby-Johansen, Rudolf: Az öltözködés története. Bp., 1967.
5. Elli Rolf: Entwicklungsgeschichte des Kostüms. Wien, 1979.
6. Domanovszky Endre: Az öltözködés története.

7. Klaniczay Gábor-S. Nagy Katalin: Divatszociológia. Tömegkommunikációs Kutatóközpont. Bp., 1982.
8. Dr. Homér Lajos: A bútorok története. Bp., 1944.
9. Kaesz Gyula: A bútorstílusok. Bp., 1962. ú
10. Kiss Éva: Korok, bútorok. Móra, Bp., 1988.
11. Vadászi Erzsébet: A bútor története. Bp., é. n.
12. Lewis Mumford: A város a történelemben. Bp., 1985.
13. Giroland, Mark: Life in the English Country House. A Social and Architectural History. Yale University Press, 1978.
14. Nagy Katalin: A lakáskultúra története. Bp., Balassi, 2003.
15. Noel Riley: Stílusok és formák. Glória, Bp., 2004.
16. Ricardo Montenegro: A bútor. Officina Nova, Bp., 1997.
17. Henry de Morant: Az iparművészet története a kezdetektől napjainkig. Corvina, Bp., 1976.
18. Daniel Roche: A History of Everyday Things. Cambridge, 1994.
19. Thurley, Simon: The Royal Palace of Tudor England. Architecture and Court Life 1460-1547. Yale University Press, 1993. 252 pp.

IX. Szórakozás

1. A. J. Gurevics: A középkori ember világgépe. Bp., 1974.
2. Endrei Walter-Zolnai László: Társasjáték és szórakozás a régi Európában. Bp., 1986.
3. Lever, Maurice: Korona és csörgősipka. Az udvari bolondok története. Bp., 1989.
4. Kulcsár Péter: A reneszánsz ünnep. Világosság 1978/8-9. 485-489.
5. Kolb Jenő: Régi játékkártyák. Bp., 1939.
6. Das Fest. Eine Kulturgeschichte von der Antike bis zur Gegenwart. 1988. Schultz.

X. Bűnök és büntetések, boszorkányság, mágia

1. Richard van Dülmen: A rettenet színháza. (Ítélezési gyakorlat és büntetésrituálék a kora újkorban) Bp., 1990.
2. Richard van Dülmen: Kultur und Alltag in der Frühen Neuzeit. I-II-III. München, 1999. (3)
3. Tímár László: A rettegések évszázadai. Adalékok az inkvizíció és a pogromok történetéhez. Bp., 1994.
4. E. William Monter: Crime and Punishment in Calvin' Geneva, 1562. In: Enforcing Morality in Early Modern Europe. Various Reprints, London, 1987.
5. Clive Emsey: Crime and Society in England, 1750-1900. Longman, London and New York, 1996 (2)
6. Pietro Galloni: A bűnök hierarchiája és társadalmi ellenőrzésük. Aetas 1991/2.
7. Brian, Innes: A kínzás és a kínvallatás története. Bp., 2004.
8. Kurt Seligman: Mágia és okkultizmus az európai gondolkodásban. Bp., 1987.
9. Klaniczay Gábor: Boszorkányhit, boszorkányvád, boszorkányüldözés a XVI-XVII. században. Ethnographia 1986/ 2-4. 252-292.
10. Schram Ferenc: Magyarországi boszorkánypercek I-II. Bp., 1970.
11. Komáromi Andor: Magyarországi boszorkánypercek oklevéltára. Bp., 1910.
12. Bessenyei József: A magyarországi boszorkánypercek forrásai. Bp., 1998- I-II-III-IV. k.
13. Pócs Éva: Démonológia és boszorkányság Európában. Bp., 2001.

XI. Táplálkozáskultúra

1. Montanari, Massimo: Éhség és bőség . A táplálkozás kultúrtörténete. Atlantisz, Bp., 1996.
2. Fernand Braudel: Anyagi kultúra, gazdaság és kapitalizmus XV-XVIII. század. Gondolat, Bp., 1985.
3. Massimo Livi-Bacci: A világ népességének rövid története. Bp., Osiris, 1999.
4. Wilhelm, Abel: Agrarkrisen und Agrarkonjunktur in Mitteleuropa vom 13. bis zum 19. Jh. Hamburg,
5. Elias, Norbert: A civilizáció folyamata. Bp., 1987.
6. Hoffmann Tamás: Európai parasztok. Az étel és az ital. Osiris. Bp., 2001.
7. Hoffmann Tamás: Európai parasztok. Életmódjuk története. I. A munka. Osiris. Bp., 1998.